

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות פב.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ב מהלכות מלוה
הלכה ו' טו"ע ח"מ סימן
פ סעיף א'
לד ב מ"י פ"ב מהל'
מכירה הל' ט סמג
עשין נפ' טו"ע ח"מ ס'י
ק"א סעיף ז'
לה ג מ"י פ"ב מהל'
אשיות הל' יא סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף ג'
לו ד מ"י פ"א מהלכות
יוסס הלכה טו סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף א'

תוספות ר"ד (המשך)
לא עשה כלום: והכ"א
פירות המחוברים לקרקע
שלו ואמאי יהיו כל
בכני אחרות לכתובתה
פי' והמחוברים לקרקע
בקרע ק"ן. תני שלה: ואי
קשיא מ"ש הא מ"מ
דאמרו רבנן שהן שול ואל
קשיא לן והבא אמרי' תני
שלה ומאי אלים טובא
שיעבוד (ל) דאין ליבמה
על נכסי בעלה או כח
לאשה בכנסים השתא נ"מ
שון קניין קני' גמור
לאשה אמור חכמים פירות
המחוברים לקרקע אע"פ
שחטבו ברשות האשה כיון
שגמרו ברשות הבעל הן
שלו נכסי היבמה שיעבוד
לא בהן אלא שיעבוד
בעלמא וגופה הם לי יבם
כ"ש שהיו הפירות
המחוברים של יבם י"ל
שאנו דומה אכילת פירות
דהבא לאכילת פירות
דהתם ומאי דאכלי
בעל פירי לא היו מן
דינא אלא בתקנת חכמים
וכיון שגמרו הפירות
ברשותו תקנו לו שיאכל
הכל גם העלוי שיש
על המחובר ואין לנו
הקשות על תקנת חכמים
אבל אכילת פירות דהבא
הוא מן דינא ולא משום
תקנה דהא מדידה קאביל
וכיון דמן דינא אמרי'
ולא מן תקנתא אמאי
בעי יבם למוכי בעלוי
המחובר שהוא משועבד
לאשה ושפיר קאמר ר"מ
להכי א"ל תני שלה.

תוספות ר"ד (המשך)
לא עשה כלום: והכ"א
פירות המחוברים לקרקע
שלו ואמאי יהיו כל
בכני אחרות לכתובתה
פי' והמחוברים לקרקע
בקרע ק"ן. תני שלה: ואי
קשיא מ"ש הא מ"מ
דאמרו רבנן שהן שול ואל
קשיא לן והבא אמרי' תני
שלה ומאי אלים טובא
שיעבוד (ל) דאין ליבמה
על נכסי בעלה או כח
לאשה בכנסים השתא נ"מ
שון קניין קני' גמור
לאשה אמור חכמים פירות
המחוברים לקרקע אע"פ
שחטבו ברשות האשה כיון
שגמרו ברשות הבעל הן
שלו נכסי היבמה שיעבוד
לא בהן אלא שיעבוד
בעלמא וגופה הם לי יבם
כ"ש שהיו הפירות
המחוברים של יבם י"ל
שאנו דומה אכילת פירות
דהבא לאכילת פירות
דהתם ומאי דאכלי
בעל פירי לא היו מן
דינא אלא בתקנת חכמים
וכיון שגמרו הפירות
ברשותו תקנו לו שיאכל
הכל גם העלוי שיש
על המחובר ואין לנו
הקשות על תקנת חכמים
אבל אכילת פירות דהבא
הוא מן דינא ולא משום
תקנה דהא מדידה קאביל
וכיון דמן דינא אמרי'
ולא מן תקנתא אמאי
בעי יבם למוכי בעלוי
המחובר שהוא משועבד
לאשה ושפיר קאמר ר"מ
להכי א"ל תני שלה.

א ח"מ פ"ב מהלכות מלוה
הלכה ו' טו"ע ח"מ סימן
פ סעיף א'
לד ב מ"י פ"ב מהל'
מכירה הל' ט סמג
עשין נפ' טו"ע ח"מ ס'י
ק"א סעיף ז'
לה ג מ"י פ"ב מהל'
אשיות הל' יא סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף ג'
לו ד מ"י פ"א מהלכות
יוסס הלכה טו סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף א'

א ח"מ פ"ב מהלכות מלוה
הלכה ו' טו"ע ח"מ סימן
פ סעיף א'
לד ב מ"י פ"ב מהל'
מכירה הל' ט סמג
עשין נפ' טו"ע ח"מ ס'י
ק"א סעיף ז'
לה ג מ"י פ"ב מהל'
אשיות הל' יא סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף ג'
לו ד מ"י פ"א מהלכות
יוסס הלכה טו סמג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"א סעיף א'

לא אשכחן תנא דמחמיר תרי הומרי בכתובה. ואם תאמר והא
דמתן בהכובז (לקמן דף פד. ועס) מי שמת והניח אשה ובעל חוב
וירשין והיה לו פקדון או מלוה ציד אחרים ר' טרפון אומר יתנו
לכושל שזהם ומפרש בגמרא לכתובת אשה משום חיינה ולמאן דלאמר
נמי לכושל שצרכיה אס הימה כמות
אשה כושל היה מודה או אס לא היה
בעל חוב כלל היו גומלין לאשה ואי היה
מפרשין דהתם לא מן דעין אלא מנזה
לימן לכושל שזהם הוה גימא ואפי' אי
דינא הכי יש לומר דשאני התם דאין
היורשין מוחזקין מן הפקדון והמלוה
לך אין צריך לרדכי נתן מדע דלא
חשיבי מוחזקין דהא אי הוו חשיבי
מוחזקין לא הוו מטלטלי דידהו
משתעבדי לכתובה או לצי"א אלא הכה
הרי היבם מוחזק מאומה מלוה שהרי
הוא החייב ואפי' היו אחרים חייבין
הוא חשיב יבם מוחזק דמקום אחיו
קאי לך צריך דר' נתן:

פומבדיתא רמאה. ואם
תאמר ומה
רמאות עשה הא תמר רב יוסף לא
היו צנייה וצניא ועוד דמה מילין בכך
דאמר איפלוג מהשתא ואומר רבינו
יחזק דלעיל חזר צו הפומבדיתא
ולא רצה ליתן אחר שיבם והא דקאמר
רב יוסף כו' לא משום שהיה צריך
לאותו מעין: אלא לפי ששייך עליו
אמו דעין: **התם בידו הכא לאו**
בידו. פירש בקונטרס הלכו כי אמר
ליה נמי לכשאכנוס וזה מעכשיו לאו
מידי הוא דקיימא לן כרז יוסף
דפקסין לקמן הלכתא כוותיה ואפי'
אית לן יבם ואח"כ חילק מה שעשה
עשוי השתא מיהא לאו צידו הוא
וקשה לרש"י דמאי שנה מדאמר
רב צפ"ק דצבא מליעא (דף טו: א)
שדה זו לכשאקחנה ממך קנייה לך
מעכשיו קנה אע"ג דלאו צידו וי"ל
דרב סבך אדם מקנה דבר שלא צא
לעולם ולא קיימא לן הכי דפקסין
צפרק אף על פי (לעיל דף עט.) כרזי
יוחנן הסנדלר:

הא דאמר מעכשיו והא דאמר
מעכשיו. לא דמי לאומר לאשה
הרי את מקודשת לי לאחר שלשים
ולא צא אחר וקידשה צמון שלשים
יוס דמקודשת אע"פ שמתאלכו המעות אע"פ שלא אמר מעכשיו
כדאמרינן צפרק האומר בקידושין (דף עט.) דבכסף ודאי לא בעינן
מעכשיו שאם לא התקדש לו חייבת לשלם והיו כאלו הכסף בעין
לאחר שלשים אצל הכה גזי משיכה אס לא אמר מעכשיו ורב קנה
לאחר שלשים יוס דבשעת קנייה כבר פסקה המשיכה ורב נמי דאמר
צפרק קמא דצבא מליעא (דף טו: א) שדה זו לכשאקחנה ממך קנייה
לך מעכשיו קנה היינו (מעכשיו) משום דסתם קניית שדה הויה צשטר
ולכך צריך מעכשיו שמה יאצד השטר או יקרע ולא יהיה בעולם
בשעת קנייה אע"ג דרב מספקא ליה צאומר מעכשיו ולאחר ל'
אי תנאה הוה אי חזרה הוה צמעכשיו לכשאקחנה קנה דהא דקאמר
לכשאקחנה היינו משום דלניהו שלו עתה ואינו יכול לכשאקחנה אלא
ואם תאמר ור' יוחנן דהכא מאי קסבר אי חזרה הוה אמאי קנה דכיון דחזר צו
עומדת באגס דהכי משמע בהכובז (לקמן דף פו: ועס) דדוקא בעומדת
כיון דתנאה הוה ולא חזר צו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמיה דלית
גמיר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף עט.) ולהכי צריך
צבא (יבמות ג.) ד"ה קנייה) הארכתי: **והר"ר לוי** (דף עט.) ומה שכתב
לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהא אמאי זכתה לר' עקיבא דאמר
ליה דאפילו קדמה היא לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם לגבות
שיעבוד בעלמא לא חשו ולקמן הארכתי: **ויבמה** אמר רחמנא. וליכא למימר
ואימא הכי נמי דאליעטרין ויצמנה לנמה דבריס:

דלמא. בזה נמי לא טעה דרבי נתן היא דלמאינן מזה ונותנין לזה:
לאשר אשם לו. לאשר הקרן שלו ולא כמיז לאשר נושה צו: אלא.
לכני אינה משנה וטעה התנא שגנאה דלא אשכחן תנא דלית ליה
תרי חומרי בכתובה שהרי היא מדברי סופרים חדא דמטלטלי משמעדי
לה וחדא דגזיאה מבעל חובו של מת
מדברי נתן אלא חדא מהניך חומרי
הוה ליה למיתני צה אי כרזי מאיר
אי כר' נתן ויזין דתנא מרזייהו לא
קבלה מרבו כן ומאליו שגאה מי
שסידר הצרייתא ולא סמכינן עלה
צמיד: **ולא ידענא מאי היא.** לא הייתי
יודע טעם בדבר אמאי אינה משנה:
פומבדיתא רמאה. שאתרי כן חזר
צו. פומבדיתאי קרי להו רמאי כדאמרי'
צולמא (חולין דף קסו.) נרשאה נשקף
מני ככך פומבדיתא לייזן שני
אושפיזין [וצחוקת הצמים (צ"ב מו.)
כמו כן תא ואחיו לך רמאי דפומבדיתא]:
פלוג מהשתא. החזק בחלקך מעכשיו
ואע"פ שאינה עכשיו קנייה לך עד
שכנוס או שאלוקיך לכשאכנוס ואוכה
צכולן וזה אמה בחלקך על פי
שהחזקת מעכשיו: **קנה לאחר**
שלשים. צמשיכה זו: **ואפי' עומדת**
באגס. שאינה צרשות הלוקח: **התם.**
הוא דקונה לאחר שלשים משום דצידו
היה להקנותה לו משעת משיכה הלכך
מהניא משיכה לכשיתקיים התנאי
שימלאו ל' יום: **הכא לאו צידו.** לחלקם
לו מעכשיו ולהקנות לו יום ירצה
הלכך כי אמר ליה נמי לכשאכנוס וזה
מעכשיו לאו מידי הוא דקיימא לן
כרז יוסף כדקבעינן הלכתא כוותיה
לקמן בשמעמין. ואפילו אית לן יבם
ואחר כך חילק מה שעשה עשוי
השתא מיהא ל' יום צידו: **והא כי אה**
כו. גבי משיכת פרה קאי ופרין דר'
יוחנן ארזי יוחנן: **קני מעכשיו.**
לאחר שלשים כשיגיעו תהא קנייה לך
מעכשיו: **שני מעשים הוו.** ומי ששאל
זו לא שאל זו ולא שמע האחרון את
המדבר לגירסא בעלמא אלא ע"פ
מעשים שצדוקא: **שני שלם.** והא קתני
כל נכסיו של מה אחרת לכתובה.
והמחזר לקרקע וקרקע ולא דמו
למחזרין דנכסי מלוג דהתם פירא

תקינו ליה רבנן היכא דאריכא קרן קיים והני נמי פירי יניהו דגמרי
צרשותיה אצל הכא קרנא ופירא דלייה הוא ושיעבודא הוא דלית לה
עלייה ומאי דאשמעטבד לה מחיים דבעל לא אמרינן פירא הוא
לאפקועי שיעבודא: **שני שלם.** ולא פליגי רבנן בעיה אלא אלתושיה.
ואכספיים ולמימר דלא משעבדי מטלטלי לכתובת: **שמגרש בגט ומחזירה.**
תרי מיילי אשמעינן מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה ואשמעינן שאם
רצה להחזירה מחזירה כשאר אשה: **עדין יצומן הראשונים עליה.**
אע"פ שלקחה דהכי כמיז ולקחה וצמנה: **קמ"ל.** דנשעת לאשמו ומלאשה)
דרשינן ליה לקמן [ע"פ] והאי ויצמנה דרשינן לבעל כרחה ציבמות (דף ט: א):
נעשית

לכשאקחנה היינו משום דלניהו שלו עתה ואינו יכול לכשאקחנה אלא
ואם תאמר ור' יוחנן דהכא מאי קסבר אי חזרה הוה אמאי קנה דכיון דחזר צו
עומדת באגס דהכי משמע בהכובז (לקמן דף פו: ועס) דדוקא בעומדת
כיון דתנאה הוה ולא חזר צו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמיה דלית
גמיר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף עט.) ולהכי צריך
צבא (יבמות ג.) ד"ה קנייה) הארכתי: **והר"ר לוי** (דף עט.) ומה שכתב
לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהא אמאי זכתה לר' עקיבא דאמר
ליה דאפילו קדמה היא לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם לגבות
שיעבוד בעלמא לא חשו ולקמן הארכתי: **ויבמה** אמר רחמנא. וליכא למימר
ואימא הכי נמי דאליעטרין ויצמנה לנמה דבריס:

א) לעיל י"ט. פסחים
לא גיטין ל'. ב"ק מ':
נקדשין טו. א) ג) לקמן
פסחים י"ט. א) יבמות ז'
י"ט. ג' (ד) [שאלתן]
רש"י, ט) (דברים ה'), וסס)
א) ויבמות ג'. וסס),
ז) ש"ק לעיל במשנה].

תורה אור השלם
1. והרודו את חזקתא
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו והחזיר
יסק עליו ונתן לאשר
אשם לו במדבר ה' ז'
2. כי ישבו אדום וידידו
ומת אחד מהם ובן און
לא לא תהיה אשת חמת
החזקה לאיש זר יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:
דברים כה ה

מוסף רש"י
ותן לאשר אשם לו.
לאשר הלוה לו לא נאמר,
אלא לאשר אשם לו. לאשר
קני שלו, צ"ק (ק').
אמרינן אשם זה קני
(פסחים ג'). ובעינינו לעיל
מלמד שבגרישה
בגט. לאחר שנשאה נעשת
כאשמו ואם רצה לגרשה
מגרשה בגט ואינה צריכה
חליצה, ומחזירה. א"ל
רצה להחזיר ולא אמרינן
מיהא רמא כמנא עליה
מגרשה בגט ואינה צריכה
חליצה, ומחזירה. א"ל
לכני כמיז ולקחה לו
לאשר דקני שלקחה נעשת
כאשמו לכל דבר (יבמות ה').
וכע"ז שם י"ט: א').

תוספות ר"ד
ההוא גברא דנפלה ליה
יבמה במתא מחסא
בעי אחוה למיפסל'
ביטא מניה אכל
מה דעתן משום נכסי
בכנסים פליגין לאו אמר
מסתפינא דלמא עבדתי
לי בפומבדיתא רמאה. פי'
שחזרו בו ובטל קנינו. א"ל
אי בעית פלוג מהשתא
אמר מר בר רב אשי
אע"ג דכי אתא רב דימי
אמר רבי יוחנן האומר
לחבירו משוך פרה זו ולא
תקנו לך אלא לאחר ל' יום
יום קנה לאחר ל' יום
ואפילו עומדת באגס התם
בידו והבא לאו בידו. פי'
שעדיין לא ייבם ליה וזה
בכנסים ואין לו כח בהן
בעשיה כלום. ואת"ל שאם
ייבם תחלה ואח"כ חלק
זכה היבא דחלק תחלה
קודם שייבם לא זכה והא
כי אתא (יריד) [רבין] אריי
לא קנה לאו קשיא הא
דא"ל קני מעכשיו ויבם
דלא א"ל קני מעכשיו:
בעו מניה מעולא ייבם
ואח"כ חלק מהו א"ל לא
עשה כלום. פי' שאין לו
כח ליבם [למכור] בכנסים
אחיו מפני שהן עומדים
לגבינא ליבמה כדאמרינן
וכ"ש חלק ואח"כ ייבם
כי אתא רבין אמר ר"ל
בין ייבם ואח"כ [חלק]
בין חלק ואח"כ ייבם